

Yttrande

Datum 2017-05-17
Klassificering 1.1.4
Dnr 1243-2017

Ert 2017-03-14
Er Ku2017/00761/KO

Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen (Ds 2017:8)

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet instämmer i stort i förslag och bedömningar i promemorian *Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen* (Ds 2017:8) men har några synpunkter:

- Det är fortfarande oklart hur ett tillägg om de regionala museernas kulturmiljöverksamhet i *förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet* kommer till uttryck. Förtydligandet bör poängtera att kulturmiljöarbete också kan ingå i modellens andra områden.
- Vikten av en utvecklad dialog mellan landsting och det civila samhället kan betonas genom att låta delar av kultursamverkansmodellens uppföljning fokusera på landstingens arbetsprocesser med att ta fram regionala kulturplaner.
- En ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen bör inkludera de regionala museernas kulturmiljöverksamhet i enlighet med tillägget som regeringen initierade i *Kulturavspolitik* (prop. 2016/17:116)

Bakgrund

I promemorian *Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop – framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen* (Ds 2017:8) lämnas förslag och bedömningar som har som utgångspunkt att minska skillnader i tillgång till kultur i hela landet samtidigt som utrymme ges till regionala prioriteringar. Riksantikvarieämbetet har ombetts att lämna synpunkter på promemorian.

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Synpunkter

Riksantikvarieämbetes synpunkter rör fyra avsnitt i promemorian:

1.7 Särskilt om kulturmiljöområdets roll inom kultursamverkansmodellen

Riksantikvarieämbetet har redan i samband med propositionen *Kulturarvspolitik* (prop. 2016/17:116) uppmärksammat regeringens intention att förtydliga att de regionala museernas kulturmiljöverksamhet hela tiden har ingått i bidragsgivningen inom ramen för kultursamverkansmodellen. Det är dock fortfarande oklart hur ett tillägg i *förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet* kommer till uttryck.

Riksantikvarieämbetet vill i sammanhanget poängtera att kulturmiljöarbete är tvärsektoriellt och därmed kan rymmas inom samtliga områden i kultursamverkansmodellen. Ett förtydligande av de regionala museernas kulturmiljöverksamhet bör därför slå fast att kulturmiljöverksamhet i kultursamverkansmodellen inte är isolerat till de regionala museerna utan även kan bedrivas inom ramen för de andra områdena.

2.6 Samråd med det civila samhället

Riksantikvarieämbetet instämmer i bedömningen att det behövs en utvecklad dialog mellan landstingen och det civila samhället i framtagandet av regionala kulturplaner. Behovet av en utvecklad dialog framkommer till exempel i en enkätundersökning i Riksantikvarieämbetets utvärdering *Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen – samverkan påverkar och otydlighet motverkar* där flertalet av landstingen svarar att det civila samhället är en aktör som de vill öka samverkan med. Det civila samhällets aktörer spelar ofta en viktig roll i kulturarbetet – till exempel är bevarande och utveckling av kulturmiljöer beroende av de 450 000 medlemmarna i hembygdsrörelsen och det ideella arbetet vid landets 1 500 arbetslivsmuseer. Därmed går det också att konstatera att kvaliteten på de regionala kulturplanerna påverkas av hur landstingen lyckas integrera det civila samhällets kunskaper och perspektiv i framarbetandet av planerna.

Ett sätt att understryka vikten av en utvecklad dialog mellan landstinget och det civila samhället kan vara att låta delar av kultursamverkansmodellens uppföljning fokusera på landstingens arbetsprocesser med att ta fram regionala kulturplaner. Den typen av uppföljningar skulle också kunna möjliggöra ett ökat lärande mellan landstingen i hur de bäst kan involvera det civila samhället i arbetet.

2.7 Om dialogen mellan nationella och regionala politiska företrädare

Riksantikvarieämbetet instämmer i bedömningen att en formaliserad dialog mellan nationella och regionala politiska företrädare bör kunna möjliggöra diskussion om politiska prioriteringar inom ramen för kultursamverkansmodellen och hämta inspiration från arbetet inom Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020. Riksantikvarieämbetet har bland annat i rapporterna *Positiva effekter av medel till kulturmiljövård* och *Räkna med kulturarvet* visat hur kulturmiljöarbetet bidrar till regional utveckling. En formaliserad dialog mellan nationella och regionala politiska företrädare kan utgöra ett sammanhang där goda exempel på hela kulturarbetets effekter inom kultursamverkansmodellen delas och diskuteras.

2.8 Mer ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen

Riksantikvarieämbetet instämmer i bedömningen att det finns behov av en mer ändamålsenlig uppföljning av kultursamverkansmodellen. Den oberoende aktör som föreslås se över uppföljningen borde kunna bygga vidare på de förändringar av uppföljningen som Statens kulturråd redan har initierat, det vill säga en mer tematisk uppföljning med fokus framförallt på medlens effekter. Samverkansrådets uppföljningsgrupp bör ha fortsatt möjlighet att påverka uppföljningens upplägg och inriktning.

Riksantikvarieämbetet vill också framhålla att en ändamålsenlig uppföljning bör inkludera de regionala museernas kulturmiljöverksamhet i enlighet med det tillägg i *förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet* som regeringen initierade i propositionen *Kulturarvspolitik* (prop. 2016/17:116). En slutsats i Riksantikvarieämbetets utvärdering *Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen – samverkan påverkar och otydlighet motverkar* är att en bristande uppföljning av kulturmiljöarbetet inom kultursamverkansmodellen leder till en okunskap om de nationella kulturmiljömålens uppfyllnad. Uppföljningen av kulturmiljöverksamheten inom kultursamverkansmodellen bör därför göras med hänsyn till kulturmiljömålen, vilka också vägleder kulturmiljöarbetet på regional nivå.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av utvärderare Petter Frizén. Även överantikvarien Knut Weibull, avdelningschefen Qaisar Mahmood och enhetschefen Nikos Tsakiridis har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Petter Frizén